

LA CABANA

SEGONA EPOCA

LA FATARELLA, OCTUBRE DEL 1988 Nº37

**EL DIA
QUE ES
VA
PERDRE**

CENSURAT

LA

INNOCÈNCIA

GRUP DE PREMSA LOCAL DE LA FATARELLA
100 ptes.

CONSELL DE REDACCIÓ

CABUS I RUANA, Messe
 FONT I RUANA, Fina
 FUCHO I DESCARREGA, Marta
 FUCHO I PASQUAL, Felip
 LLOP I GIRONÉS, Joan
 MARTIN I LLOP, Cristina
 REBÉS, Xavier
 SUÑER I GIRONÉS, Josep M^a
 TIÓ I PASQUAL, Pilar

DISENY GRÀFIC

CUGAT I RUANA, Carme
 FUCHO I DESCARREGA, Lurdes

Els articles publicats ~~expresen~~ solament l'opinió dels seus autors.

Per qualsevol consulta o col.laboració, així com les persones del poble que visquin fora del poble i que estiguin interessades en rebre "LA CABANA", adreceu-vos a LA CABANA, Grup de premsa Local, Llista de correus, La Fatarella.

Edita GRUP DE PREMSA LOCAL de La Fatarella, amb dipòsit legal 2213-87, i imprimeix Copisteria BOU, Tarragona.

ÍNDEX

EDITORIAL	2
INFORMEM SOBRE L'AJUNTAMENT	3
ESTIMAT COTXE...	5
ST BERTOMEU DE CAMPOSINES	6
COL.LABORACIONS	7
PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL NOSTRE POBLE	9
SALUT RURAL	11
NOTÍCIES BREUS	12
CUINA CASSOLANA	15
DADES METEOROLÒGIQUES	15

editorial

EL DIA QUE ES VA PERDRE LA INNOCÈNCIA

A la tardor cauen les fulles i, d'una manera literària, es diu que els arbres queden despullats.

Déu va despatxar del paradís a Adam i Eva, la imatge que ens ha arribat d'aquest moment és que van nuets i es tapen "les vergonyes" amb una fulla: havien perdut la innocència. Ha plogut molt des d'aquell moment i ha arribat la tele, el cinema i "la revista", entre moltes altres coses.

És un fet molt normal que la gent dels pobles vagi algún cop a Barcelona a veure una "revista", per passar una bona estona, i també per la curiositat de sentir i veure coses que han estat tabú, o sigue prohibides i amagades, especialment als pobles. Avui, la "revista" ja arribat als pobles i aquí es va poder veure "en vivo i en directo" un nu femení.

Pensem que això, a banda d'opinions i creences de cadascú que és molt lliure de tenir-les, és una manera de normalitzar i de traure importància a un fet tan natural com és veure una dona despullada.

L'èxit de la "revista" va quedar ben palès en el fet que estava ple de gom a gom. I que quedi clar que tothom que hi va anar ja sabia el que es trobaria perquè un cartell avisava que els xiquets no podien entrar sols.

O sigui que qui no vulgui pols que no vagi a l'era.

informem sobre l'ajuntament

PLE DEL 2 SETEMBRE 1988

* S'aproven factures per un total de 1.428.507 ptes., així com la liquidació del contracte d'arrendament del Bar-Casal amb la Sra. Montserrat Fernández.

* S'informa al Ple de la resolució d'Alcaldia nomenant l'er i 2on Tinent d'Alcalde de la Corporació, respectivament, als Srs. Gaietà Gironés "Gatano de Gironés" i Horaci Escolà.

* Es procedeix a l'adjudicació de l'arrendament del Bar-Casal per votació secreta. El Sr. F. Pérez "Ros de Tigell" s'absté de participar en la deliberació, votació i decisió del tema, d'acord amb l'article 152 de la Llei Municipal i de Règim Local de Catalunya. Feta la votació s'acorda adjudicar l'arrendament del Bar-Casal a la Sra. Raimunda Pasqual i rius, amb cinc vots a favor i un en blanc (els Regidors Srs. J. Gironés "Nati" i F. Gironés "Belart" no assisteixen a la Sessió), pel preu de 31.626 ptes./mes i la neteja de les Sales recreatives del Casal. Les altres dues ofertes presentades són les següents: M. Teresa Aubanell (25.000 ptes./mes) i Josefina Pérez (42.500 ptes./mes).

* S'informa de la proposta de l'APA sobre col·locació de tanques metàl·liques als dos grups escolars de la localitat.

* S'informa, també, de les sol·licituds de l'APA i "La Cabana" de locals per a les seves Entitats. El Ple manifesta que aquest tema es plantejarà un cop estiguin enllestides les obres del Consultori.

PLE DEL 13 SETEMBRE 1988

* S'acorda concedir una subvenció de 25.000 ptes. al Casal de la Vila per a l'organització de la Festa del 8 de Setembre, amb el vot en contra del Sr. R. Blanch "gepet", qui considera que l'Entitat sol·licitant té una economia sanejada.

* S'aproven factures per un total de 69.580 ptes.

* Acollint-se a les Normes d'Execució de Programa Especial d'Obres Municipals per a l'aplicació dels Recursos Compensadors del Cànon Energètic del quadrenni 1988-1991, el Ple acorda sol·licitar a la Diputació de Tarragona la inclusió en l'esmentat Programa Especial les següents obres municipals: "Abastiment d'aigua potable a la Fatarella", amb un pressupost provisional de 182 milions, i "Urbanització de l'accés a la població per la Crta. Camposines", amb un pressupost actualitzat de 22 milions.

* Sobre les obres del Consultori mèdic, el Sr. Alcalde informa de les modificacions efectuades sobre el projecte inicial, algunes de les quals s'han hagut de fer per exigències legals de la Generalitat i altres com a conseqüència de l'examen detallat de les obres a executar.

Els Srs. R. Blanch "Gepet" i F. Pérez "Ros de Tigell" manifesten la seva oposició a les modificacions esmentades en darrer lloc. La resta de la Corporació dona la seva conformitat. Manifesta el Sr. Alcalde tot seguit que es sol·licitaran les corresponents ofertes d'empreses d'obra, equipament i altres per tal de realitzar la inversió dins dels terminis marcats.

* S'acorda l'adjudicació del servei de neteja de les Escoles públiques per al curs 1988-89 a la Sra. Carmen Alarcón "cisteller", que ha estat l'única proposta presentada, pel preu de 25.000 ptes./mes.

* S'aproven les Bases que regiran la provisió mitjançant concurs d'un lloc de treball en règim laboral, de durada determinada, adscrit al servei municipal d'aigües principalment. Així mateix es convoca simultàniament concurs públic per al tema en qüestió.

PLE DEL 22 SETEMBRE 1988

* S'aproven factures per un total de 1.036.633 ptes., així com el resum final de la recaptació d'entrades i abonaments de les Piscines Municipals de la temporada 1988, amb uns ingressos de 843.150 ptes.

* S'informa dels resums econòmics de les obres de construcció de les Escales del Casal i de les voreres de l'Avda. Catalunya. Es donen per conforme i la Corporació els aprova.

* Tot seguit es llegueix per partides el Projecte de Pressupost general per a 1988, i es passa a debat. El Sr. R. Blanch "Gepet" pregunta per què no s'ha consignat partida pressupostària per fer front a l'acord verbal de l'Ajuntament de retornar els diners recaptats per la Contribució Especial 1987. El Sr. Alcalde i el Sr. Basco contesten dient que no hi han disponibilitats econòmiques, en aquests moments,

per fer-ho, i diuen que aquest tema es pot contemplar en un posterior Pressupost municipal. Passat finalment el tema a votació, el Pressupost municipal és aprovat amb els vots a favor del Srs. Alcalde, C. Gironés "Gatano de Gironés", Horaci Escolà, J. Basco i J. R. Descarrega "Panxonet", i els vots en contra dels Srs. R. Blanch "Gepet" i F. Pérez "Ros de Tigell" (els regidors Srs. J. Gironés "Nati" i F. Gironés "Belart" no assisteixen a la Sessió).

El Pressupost General de l'Ajuntament per al 1988 puja a un total de 42.610.924 ptes., detallat per partides de despeses de la manera següent:

- RETRIBUCIONS I MUNICIPAL FUNCIONARIS	3.352.354.-
- SOUS I SEG. SOCIAL DEL PERSONAL CONTRACTAT	1.081.000.-
- DESPESES DE REPRESENTACIÓ DELS MEMBRES DE LA CORPORACIÓ	325.000.-
- DESPESES D'OFICINA	575.000.-
- CONSERVACIÓ I REPARACIÓ IMMOBLES	200.000.-
- CALEFACCIÓ I LLUM IMMOBLES	900.000.-
- SALES RECREATIVES CASAL	130.000.-
- TELÈFON	400.000.-
- DIETES I QUILOMETRATGE MEMBRES CORPORACIÓ	231.250.-
- DIETES I QUILOMETRATGE FUNCIONARIS	5.000.-
- MONITOR DE NATACIÓ	125.000.-
- MATERIAL TÈCNIC I ESPECIAL	580.000.-
- LLUM PÚBLICA I POUS D'AIGUA	2.500.000.-
- NETEJA ESCOLES PÚBLIQUES	250.000.-
- NETEJA CONSULTORI MÈDIC	127.440.-
- RECOLLIDA ESCOMBRARIES	327.600.-
- SERVEI PISCINES	190.000.-
- ALTRES SERVEIS	40.000.-
- TRANSPORT I COMPRA D'AIGUA	8.500.000.-
- CULTURA	1.440.000.-
- INDETERMINATS	220.000.-
- DESPESES VEHICLES	60.000.-
- CONSERVACIÓ/REPARACIÓ MAQUINÀRIA/INSTAL.	1.000.000.-
- MOBILIARI CASAL	390.000.-
- EQUIP D'OFICINA	100.392.-
- INTERESSOS OPERACIÓ TRESORERIA I CRÈDITS	953.020.-
- APORTACIÓ A CONSORCIS I DIPUTACIÓ	481.553.-
- SUBVENCIÓNS A ESPORTS I ALTRES TRANSFERÈNCIES	170.000.-
- OBRES ESCALES CASAL	2.315.000.-
- OBRES VORERES AVGDA. CATALUNYA	1.600.000.-
- PAVIMENTACIÓ CARRERS (1ª FASE)	226.784.-
- ALTRES OBRES AMPLIABLES (PISTA POLIESP. I CAMINS)	2.000.-
- REFORMA I EQUIPAMENT CONSULTORI MÈDIC	4.705.027.-
- OBRES DE TANCAT DE L'ABOCADOR MUNICIPAL	1.031.401.-
- PAGAMENT IVA SERVEI AIGÜES	1.250.000.-
- AMORTITZACIÓ OPERACIÓ TRESORERIA	5.000.000.-
- AMORTITZACIÓ CRÈDITS I PRÈSTECES	1.826.103.-

ESTIMAT

COTXE ...

ELS COTXES I EL MAL TEMPS

Amb aquest títol els donaré alguns consells en cas de problemes o dubtes amb els vehicles, ara que ens arriba el mal temps.

Primer els parlaré de la conservació del vehicle quan no s'està fent servir, és a dir, principalment a la nit.

* Si es pot es tancarà en un garatge o local, això el beneficiarà molt perquè quedarà protegit de la humitat i el fred.

* Si no és així com a mínim s'aixecarà el capó del motor i es posarà una manta que tapi tot el motor i el radiador i, si és possible, s'embolicarà. Recordeu que l'endemà s'ha de treure.

* El radiador normalment ja porta anticongelant però en cas que no s'hi treurà una mica d'aigua, s'hi posarà com a mínim un litre d'alcohol 96º perquè no es congeli i provoqui greus avaries al motor.

* Es pot fer el mateix amb l'aigua del neteja-parabrisa i, en el cas dels tractors i motocultors en l'aigua que portin a les rodes perquè no es tallin els pneumàtics pels tossos de glaç de l'aigua glaçada.

* Per protegir la bateria perquè no es descarregui i s'espatlli s'haurà de desconectar amb un desconectador o traient una terminal de cable que arriba a la bateria, una de les dues coses.

* Si el vehicle és al carrer i al vespre glaça, no s'ha de treure el glaç dels vidres amb aigua calenta ni amb rasquetes o punxons. S'ha de fer amb un drap humitejat en alcohol, vi o gasolina.

* Si malgrat tot això no s'aconsegueix de posar en marxa el vehicle, als matins principalment i també la resta de l'any s'hauran de netejar les bugies, cables de bugies, delco, "platinos", contrapesos d'avanç, etc.

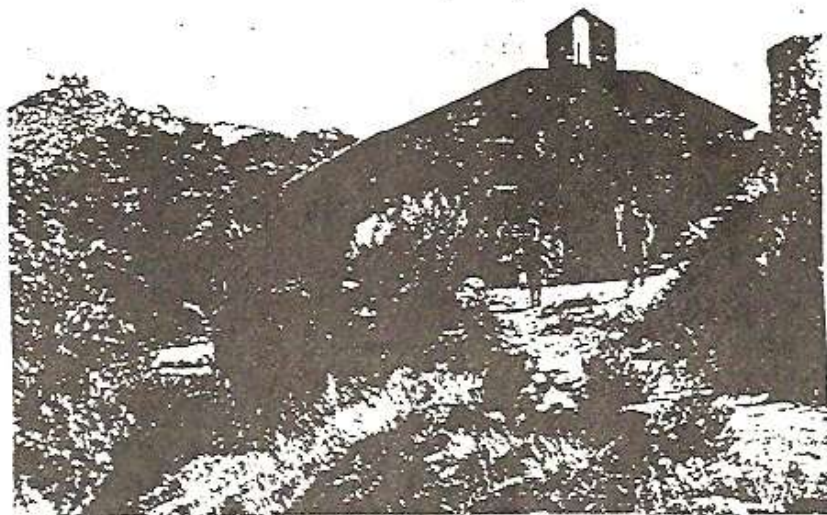
Tot això últim, és clar, els recomano que ho encarreguin a un bon taller de reparació d'automòbils.

SEBASTIÀ R. PASQUAL

El proper mes els parlaré de la conducció del vehicle en casos adversos com pluja, gel, neu, boira, fanç als camins, etc.

SANT BERTOMEU DE CAMPOSINES

Segons la tradició recollida per Morera, Camposines era una població próspera que a l'època de decadència del califat se sublevà contra el seu valí. La repressió que s'en seguí va ser molt dura; la població fou arrasada i sembrada de sal. Els habitants es desperdigaren, alguns, anaren a la Fatarella; d'altres a Pinell, Gandesa i a diversos pobles de la rodalia. La primera notícia documentada que en tenim és la carta de població atorgada pel Temple a Ponç de

Busca i altres persones que l'acompanyessin, per la qual se'ls cedien terres, aigües, pastures, etc., amb l'obligació de pagar anualment 10 mesures de blat. Està datada l'any 1208. Sembla que Camposines patí fortament les conseqüències de les lluites entre els Montcada i els Entença, a finals del segle XIII. El 1307, tenia 14 focs, i el 1358, en comptava 16, però el 1568 només hi vivia una sola família. L'any 1846, la població comoptava amb tres famílies, i el 1934 arribà a tenir 60 habitants. La guerra civil del 1936-39 acabà amb Camposines i completà la destrucció del castell, però bé que salvà l'església.

A prop de l'antic hostel de Camposines s'eleva una mica el terreny entremig dels camps de cultiu, formant una esplanada irregular d'uns 60m de llarg i 30 d'ample, més o menys, i que sembla correspondre al recinte emmurallat del castell. La part central, més alta, devia ser el lloc on s'elevava la torre, amb l'església vora seu, segurament.

S'hi compten nou arcs diafragma i el desè està paredat: per tant, creiem que havia estat més llarga. Els cinc últims tenen les arestes axamfranades, com a Berrús. Els arcs i la façana principal són de carreus, alguns amb marques de picapedrer. La porta és d'arc de mig punt amb dovelles de mida normal. Una petita espadanya feta de poc, substitueix probablement la primitiva, més solemne. Una finestra com una esquerra, només, deixa entrar un rajolí de llum a l'altar per la paret de migdia. Hom diria que es va obrir amb posteritat. En una recent reparació varen revestir la coberta amb teules.

Es conserven dues columnetes amb basament i capitell d'una simplicitat cistercenca, que

podrien pertànyer al primitiu altar, i n'hi ha una altra de gòtica, ben esculpida, amb un buit a la part superior que sugereixun tenant d'altar amb el seu reconditori. A més a més, es guarden en son interior una estela rodona amb la creu del Temple i un escut amb la mà.

Extret de:
Esglésies singulars de la Terra Alta
 ENric Ventosa i Serra

Edt. Institut d'Estudis Tarraconenses.

COL·LABORACIONS

SOM I SEREM ... UNA NACIÓ

Com cada any s'acaba de celebrar la diada nacional que recorda la tristíssima derrota de l'any 1714 i la pèrdua de la llibertat del poble de Catalunya, a mans del "borbonet" Felip V. Personatge de pèssima memòria, lamentablement cèlebre pels bons catalans, que sempre hem estat un poble tolerant i orgullós de les nostres gestes històriques. Aquestes gestes han fet que Catalunya sigui una nació admirada a tot arreu per altres països que saben i comprenen les nostres ànsies i comparteixen de veritat el nostre constant desig de ser el que sempre hem estat, malgrat el poc civisme i malifetes d'allò que s'anomena "Estado español" el qual sempre segueix el lema de sempre: "nosotros siempre hemos destinado un gran abrazo para Catalunya... un abrazo destinado a estrangular-la". Fa molts anys que los catalans aguantem això i un dia a l'any celebrem una festa per a dir: PROU, prou perquè som una formidable nació, prou perquè defensem la nostra identitat, nosaltres ja teniem i ja erem una nació amb les nostres institucions, la nostra cultura i també teniem un rei que no era cap "borbonet" i l'exèrcit borbonet no va tenir cap misericòrdia l'any 1714. Catalunya va sofrir una gran derrota... però, la derrota no és definitiva pels catalans perquè "España" no ha destruït el més fonamental, el que és l'ànima del poble: SER CATALANS.

Desde 1714, la diada va ser un homenatge a uns herois que

van lluitar per la nació, i aquesta nació manté viu el record d'unes llibertats perdudes i sent i viu la voluntat de recuperar-les, i mantenim la il·lusió de mirar al món, perquè hi ha molts països que nos veuen amb el cor net i els ulls clars. Són uns països, unes gents que senten solidaritat i admiració pel nostre sentiment nacional, sentiment d'alegria i no pas de derrota.

Recordant el que signifiqui la diada, us he de contar un fet que vaig viure l'estiu del 85, una estada a Calella. Era amb uns companys dinant a un càmping, voltats d'estrangers quan va sonar per uns altaveus "Els segadors". Vaig veure una cosa que no oblidaré mai: Tots els presents se van aixecar de les taules i amb una actitud respectuosa van seguir l'himne amb un silenci ple de serenitat, uns noiets portaven un pal amb la senyera i sols vam cantar els catalans!. Vam mirar tots els voltants i vam veure gent de molts països: alemanys, italians, francesos, holandesos... Això sí, tots ferms, sentint per tot-hom, al veure aquesta manifestació, una bona mostra de simpatia i amor per Catalunya. Un company en va dir: això passe cada dia a aquest lloc, Sunyer, tots estimen Catalunya! I jo, vivint aquesta gran cosa, sols vaig pensar que això no ho veuré mai a la plaça de la Fatarella. D'això fa tres anys, i la veritat és

que segueixo pensant igual que aquella inoblidable estona passada a-la vora del mar. I és una llàstima, la festa nacional haurie de ser una gran festa al nostre poble. I no és així, perquè els fatarellencs tots plegats no commemorem l'Onze de setembre amb veritable patriotisme, no posem la senyera al balcó, no tots. La plaça no s'omple perquè

no valorem gaire i no exaltem un símbol estimat i força identificable pel país: LA SENYERA. La senyera és una victòria, i no serem un poble si no celebrem una victòria de veritat. De Calella em vaig emportar una senyera i vaig ser molt feliç per això.

J.M. SUNYER

A. I. : ROCK, POP I JAZZ
reunits per un projecte comú:
DRETS HUMANS JA!

Durant la present dècada s'han empresonat presos de consciència a més de la meitat dels Estats del món. Persones empresonades a causa de la seva ideologia, creença, raça, origen ètnic, etc. S'ha comprovat l'ús de la tortura a més de 60 nacions. La pena de mort està en vigor a 129 països. Desenes de milers de persones han estat segrestades, assassinades o han desaparegut.

Els drets fonamentals a l'alimentació, la vivenda i la seguretat es neguen a milions d'éssers humans. A molts països es realitzen judicis injustos als presos polítics.

Fa quaranta anys els Estats presents a l'Organització de les Nacions Unides (ONU) firmaren una declaració d'una promesa històrica: Tots els éssers humans serien reconeguts com a lliures i iguals en dignitat i drets; quaranta anys després, la promesa segueix sense complir-se.

Amnistia Internacional és una organització independent, formada per 700.000 persones de tot el món, que treballen fa 27 anys per impedir violacions dels drets humans. La forma de commemorar el 40è aniversari d'esta promesa incomplida va ser organitzar una campanya amb el lema arriscat i utòpic, però a la vegada urgent i necessari: "Drets Humans ja".

Entre els actes de la campanya

DRETS HUMANS JA!

es va pensar en un esdeveniment que fos extensiu per a tot el món, entre persones de tota condició. Així va nàixer el "tour" Sting a les "Madres de la Plaza de Mayo"; Tracy Champan que va insisitr en la poca eficàcia

de concerts; la gira va començar el 2 de setembre a Londres i s'acabarà el 15 d'octubre a Buenos Aires. També es va fer a París, Turí, Costa Rica, ciutats del Canadà, estats Units, Japó, Índia, Costa d'Ivori, Zimbawe, Brasil.

El dia 10 de setembre, a Barcelona, 90.000 persones van omplir de gom a gom el Camp Nou, procedents de tot l'estat espanyol per escoltar i vibrar amb les cançons de Peter gabriel, cantant als líders africans represaliats; dels mecanismes policials; Bruce Springsteen que va descriure la vida del perdedor en una societat consumista; Youssou N'Dour que va cantar als emigrants senegalesos a una Europa freda i

poc acollidora. El grup convidat a barcelona va ser "EL último de la fila" cantant als col·legues dels problemes i situacions trobats arran de terra. Igual que Milton Nascimento, Jonny Clegg, Michel Jonsz i la Hobo Blues Band hongaresa, que completaren el cartell per d'altres ciutats per on ha passat o passarà la gira. Canvien les situacions exposades però persisteix el mateix sentiment.

Si desitgeu informació podeu escriure a :

AMNISTIA INTERNACIONAL

C Méndez Núñez 1, 1er lra
TARRAGONA

MESSE

PATRIMONI ARQUITECTÒNIC DEL NOSTRE POBLE

I - LA CABANA I ELS MARGES

Amb el títol genèric de "El patrimoni arquitectònic del nostre poble" vull introduir una sèrie d'articles que aniran apareixent en aquesta revista i que solament volen ser una relació de diferents fets arquitectònics del poble i terme, que tinguin, al meu parer, un cert interès. Acompanyades d'unes dades i reflexions que pretenen fixar la vostra atenció per a conèixer millor el nostre entorn arquitectònic i donar-li el respecte i l'atenció que li correspon.

Comencem, i no ha estat fet a posta, per la cabana, ja que es tracta d'una construcció molt primitiva i que es troba arreu del terme.

Les cabanes són unes construccions rústiques i senzilles que es feien per donar una mínima protecció als pagesos i pastors en cas d'inclemències climàtiques.

Naturalment els materials utilitzats per a la seva construcció eren els que hi havia més a mà, és a dir la pedra i la fusta. La cabana més primitiva és la cova natural que es condicionava mínimament, i a partir d'aquí se'n poden veure de tots tipus: totes de pedra, de pedra i fusta, de distintes formes i dimensions, etc. Però de les que en aquest article volem parlar és de les anomenades "de volta".

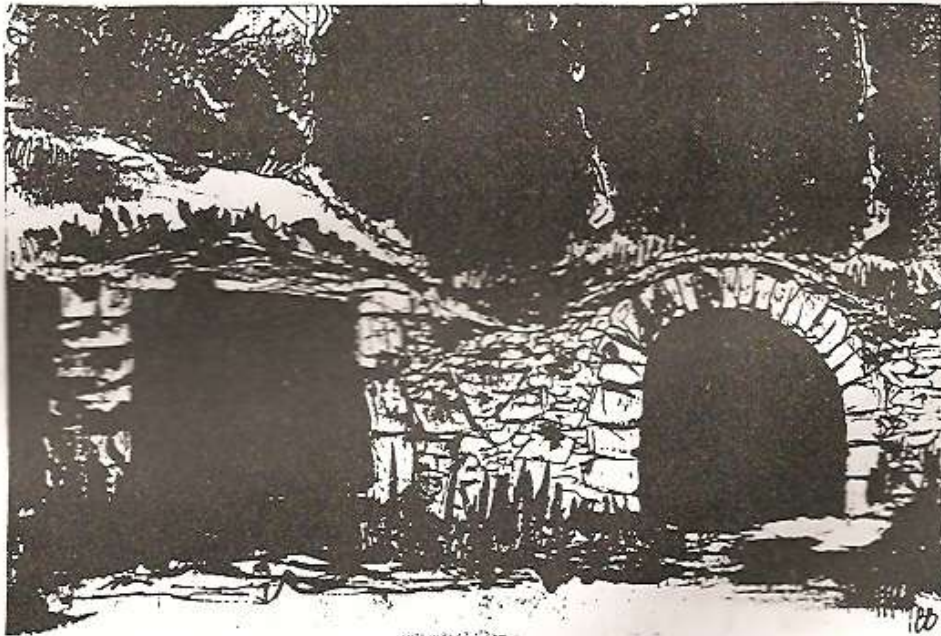
Les cabanes "de volta" són totes construïdes amb pedra i estan adossades al ribàs amb la façana aliniada amb el marge de sustentació del ribàs, de tal manera que vista de front és com una obertura al marge amb una coberta semicilíndrica.

Aquestes cabanes s'han anat construint fins fa pocs anys. Al poble molts iaies n'han construït o han ajudat a construir-

ne i alguns d'ells m'han explicat el procés de construcció: Primer s'escolleix el lloc, generalment es feia en un ribàs, s'excavava el que serien les parets laterals i la part superior del ribàs s'escolpia per donar-li la forma semicilíndrica, així faria d'encofrat de "la volta" (en cas que no es fes en un ribàs, s'anaven pujant les parets laterals i s'omplien de terra per fer el mateix que hem dibuixat anteriorment, i una paret provisional es construïa davant perquè la terra no s'escapés). Bé, una vegada esculpida "la volta" al ribàs es feien els fonaments laterals i començaven a pujar les parets de manera que la cara bona fos contra la terra i quan començava "la volta" les pedres exteriors es triaven que fossin ben maques i s'anaven posant radialment i les de dalt de tot eren tasconeres per evitar que "la volta" s'ensorrés. Una vegada

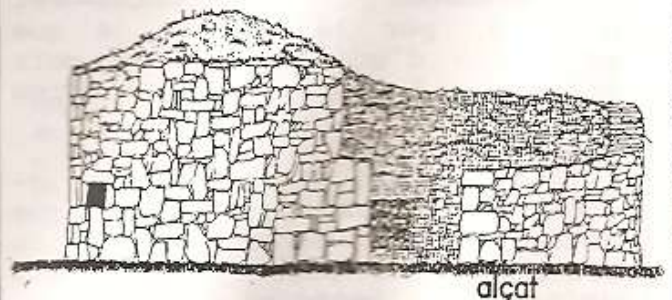
acabada "la volta" alguns hi posaven una abeurada de calç i terra per quallar millor les pedres, encara que antigament no s'hi devia posar. Després s'omplien els laterals perquè fessin de contraforts de "la volta". S'esperava un temps perquè s'assentés bé la construcció, es treia la paret del davant i es començava a treure tota la terra de dins. Finalment es construïa la paret del fons. Per damunt es posava argila o terra. A moltes cabanes se'ls feia una visera sobre "la volta" amb lloses per protegir l'arcada de l'aigua que s'escorre de la coberta.

Entre les cabanes de "volta" hi ha diferències en la mida de la volta, de la profunditat, de si està dins d'un ribàs o no, o si la volta és de mig punt o no.

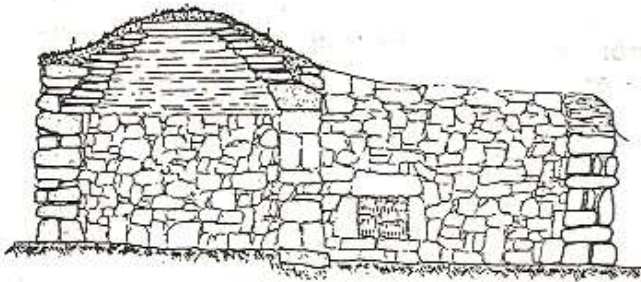

També vull esmentar unes cabanes de cúpula que, encara que no se'n troben gaires, sí que són molt comunes a la resta de Catalunya. Aquestes cabanes, també totes construïdes amb pedra, començaven a fer les parets i a partir d'una certa alçada, a base de lloses, anaven pujant la coberta adelantant una mica cada filada de lloses en relació a la de davall fins que quedava un forat prou petit per ser tapat amb una llosa grossa que rematava la cúpula. Per damunt també s'hi

posava argila o terra per evitar que l'aigua s'hi filtrés. Els dibuixos que acompanyo corresponen a una de les cabanes d'en Trompet.

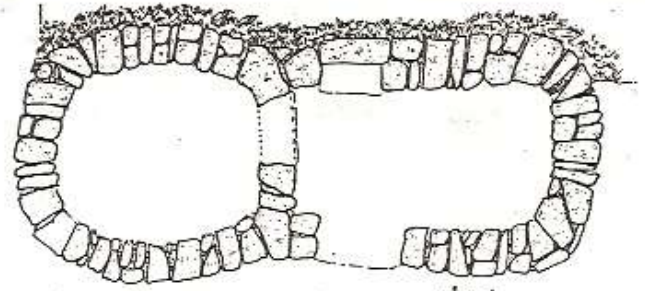
alçat

secció

Per acabar esmentaré els marges com a fet arquitectònic, tal com es pot endevinar en el títol. Segurament elevar el marge a nivell d'arquitectura pot estranyar més d'un, però el marge com a element ordenador d'uns espais oberts, pot perfectament considerar-se arquitectura.

El nostre terme és el que té, segurament, més profusió de marges de la comarca i segurament de les altres comarques de Catalunya. seria doncs injust ignorar o menysprear aquest fet. No hem d'oblidar que, fins fa poc, durant tots els estius la dedicació dels nostres homes era anar a arrabassar i fer mar-

planta

ges. Els pagesos han estat els especialistes de la pedra i encara avui dia són demanats en alguna obra en que s'hagi de posar pedra.

Aquesta arquitectura senzilla i rústica té la seva importància i per això mereix un lloc en el catàleg del patrimoni arquitectònic de la Fatarella. Crec que tots els que tenim alguna cabana hem de fer el possible per a conservar-les i evitar que s'enfonsin o es malmetin ja que seria perdre un vertader "monument" de la nostra arquitectura popular.

XAVIER REBÉS
Arquitecte

SALUT RURAL

ALIMENTACIÓ

Les necessitats alimentàries de l'home canvien amb l'edat, el pes, el tipus de treball que fa i la durada d'aquest treball.

Hem de saber, què menjar i com aconseguir una dieta equilibrada que ens permeti portar a terme totes les nostres activitats d'una forma òptima.

És important una bona dieta per obtenir un millor rendiment i posseir una bona salut.

L'horari i la quantitat nd'aliment s'ha d'adaptar a l'activitat diària.

Un esmorzar lleuger, un dinar molt abundant i el sopar just, no s'adapten bé a l'horari de treball que comença a primera hora del matí i acaba a mitja tarda.

Molt més d'acord amb la feina que fem seria fer un esmorzar fort, menjar al migdia menys quantitat del que mengem i fer un sopar més prompte i abundant del que s'acostuma.

Per establir un menú diari correcte necessitariem conèixer les necessitats de l'organisme i quins aliments les donen.

Les necessitats protèiques es cobriran si en la dieta diària incloem llet, carn, peix, ous o llegums i fruits secs. Amb aquests aliments i les fruites i verdures tindrem les quantitats necessàries de vitamines i minerals. Les necessitats d'hidrats de carboni les obtindrem del pa, cereals, fruites i verdures.

Cal que rebaixem al màxim els aliments i begudes amb sucre i l'alcohol, perquè si es consumeixen en excés, el cos els emmagatzema en forma de greixos, cosa que condueix directament a l'obesitat.

Els greixos els proporcionen els olis, la mantega, la carn greixosa, derivats lactis, etc.. Cal reduir-ne el consum perquè

són els qui produeixen més calories. El 50% dels greixos ingerits han de ser d'origen vegetal. N'hi ha a l'oli d'oliva i de soia, girasol, etc.

Per una dieta vegetariana no comporta cap problema sempre que no s'excloquin els ous, la llet, el formatge i algun tipus de carn.

GRUP D'ALIMENTS

Llet i formatge

Carn: vaca, vedella, porc, corder, ous, etc..

Peix

Ous

Mongetes, llentilles, ametlles, mantega

Pa i cereals

Verdures i fruites

Aigua

QUANTITATS DIÀRIES

(Adult)

2 Tasses (30 gr. de formatge) o més

Dues porcions o més.
Una porció= 60-90 gr carn magra
60-90 gr pollastre

Una porció= 60-90 gr peix

Dos ous

1 tassa de mongetes o llentilles
4 cullerades de mantega

De pa quatre llesques, 1/2 a 3/4 de tassa de cereal; macarrons, sèmola, arròs, fiseus
2 galetes grans

Quatre porcions o més
Una porció és mitja tassa

6 a 8 gots

ANA RODRIGUEZ

notícies breus

El comitè Nobel va premiar les Forces de manteniment de la Pau de l'ONU, coneguts com els Cascos Blaus i la institució de les nacions Unides.

Els primers destacaments dels Cascos Blaus es van crear l'any 48 i actualment n'hi ha set en actiu. El més antic continua a Jerusalem; s'hi va instal·lar per vigilar el compliment de l'armistici entre l'estat d'Israel i els Estats àrabs del seu voltant. A l'Índia i el Pakistan

es van constituir l'any 49 quan tots dos països -recentment independitzats de la Gran Bretanya- es van enfrontar pel territori de Caximir. A l'Afganistan i al Pakistan té la missió de supervisar el compliment dels acords de Ginebra entre tots dos països per posar fi a la guerra civil afganesa. El conflicte entre l'Iran i l'Irak -que ha entrat aquest estiu en vies de solució- també compta amb un anomenat Grup d'Observadors de l'ONU enca-

rregat de supervisar el manteniment de l'alto al foc. El grup més tristament cèlebre és el destacat al Líban, que ha rebut nombrosos atemptats. També hi ha contingents al Golan, el territori ocupat per Israel a Síria i a l'anomenada línia verda que divideix l'illa de Xipre i la capital, Nicòsia, en dos Estats.

Les missions complertes pels cascos Blaus han coincidit sempre amb els conflictes que han estretmit el món. Han estat presents a la guerra de Corea, a la crisi de Suez, a les del Congo, Indonèsia i Yemen del Nord i, constantment, al Proper Orient.

L'Onze de Setembre, diada Nacional de Catalunya, va transcórrer amb manifestacions i diferents actes. Al poble, es van penjar poques senyeres als balcons. A la tarda es van fer sardanes a la plaça amb la cobla La Lira. Hi va haver poca assistència, igual que al Casal, on, amb motiu d'un intercanvi del grup de teatre local -que va anar al poble de la Masó a actuar- els components de la "Companyia de Vailets 2000" d'aquest poble, van fer ballet modern i clàssic. La música clàssica era del disc de Luis Cobos "Tempus d'Itàlia". A la discoteca hi va actuar un grup de rock.

Durant dues setmanes es va celebrar la XXIV edició dels Jocs Olímpics a Seül on, per primera vegada des de Múnic/72 es va trobar tota l'èlite mundial de l'esport amb molt poques absències. Però el positiu de Ben Johnson en el control antidòping va enrair l'ambient perquè hi hagué més atletes que van donar positiu a l'à
positiu a l'anàlisi.

També va ser notícia a primers de setembre que vint-i-tres dones es van incorporar a les acadèmies de sub-oficials de l'exèrcit de terra espanyol. Cent noranta-cinc es van incorporar a l'acadèmia de guàrdies professionals per aspirar a guàrdia civil.

El 24 de setembre es van reunir a Mont-Roig els representants dels ajuntaments dels municipis que estan situats a menys de 10 km. de les centrals nuclears de Vandellòs, Ascó, Zorita, Trillo, Santa Maria de Garoña, Almaraz i Cofrents. Un total de 68 municipis afectats per la proximitat de les centrals, van formar una associació per a la defensa dels seus interessos i poder plantejar les exigències de forma unitària a l'administració.

El nou governador civil de Trarragona es diu Ramon Sánchez Ramon; l'exgovernador Valero ha estat traslladat a Osca.

A la Festa Major del 8 de setembre es van celebrar els actes de costum. La vespra amb el final del tridúum a la capella, cercavila per tot el poble i després de sopar enguany al Casal, dos grups de rock: el conegut "Sistema" de Móra la Nova i "Piskerra" un grup de rock dur de Pamplona que tenen dos discs ja al mercat -"Vº Centenario", editat per Justine SA i "Apuñalalo", editat per Fonografias Dausito. Al migdia després de la missa a la capella audició de sardanes amb la cobla Miranfont amb l'agradable presència de dues noies músics: la Marta Rius amb el clarinet i la Núria Ruana al contrabaix. A la tarda al Casal, amb una massiva assistència es va fer Revista: el cantant Ramon Caluch, l'humorista Santi Sants, i diferents números de vedettes i ballarines.

Sembla que hi ha notícies sobre el tema, que ja havíem portat a aquesta secció en d'altres ocasions, de la construcció d'un embassament a la conca del riu Montsant..

La conselleria d'Agricultura de la Generalitat ha decidit construir tres petits embassaments a les poblacions de Margalef, La Bisbal de Falset i La Palma d'Ebre enlloc del pantà projectat en un principi a Margalef.

Aquetsa nova solució no és ben acceptada pela alcaldes d'alguns dels pobles afectats que hi pensen recórrer.

El passat dia 5, i després de 15 anys del cop d'estat militar que va derrocar al president electe Salvador Allende (11 Set. 1973), es va celebrar a Xile un plebiscit en el que el dictador Pinochet plantejava la seva continuïtat al cap de l'Estat fins el 1999 o l'inici d'un procés de democratització que culminaria amb les eleccions generals el 1990 (fins llavors ell seguiria al cap del govern).

El rebuig a la continuïtat del dictador va ser majoritari rebent, així, el govern militar un dur cop i, més, tenint en compte les difícils condicions de llibertat (de vot, d'opinió, de propaganda,...) en que es van trobar els opositors al règim.

A partir del dia 6 caldrà veure com evolucionarà el procés i quina serà la reacció dels que estan amb la dictadura (especialment els militars).

MESSE

cuina

cassolana

OLIVES VERDES

Se pose la sal en aigua; la mida es calcula posant un ou dins l'aigua salada, quan a l'ou li sure la coroneta, senyale que ja hi ha prou sal.

Aquesta aigua en sal se tire a l'aïna que hi tens les olives.

S'hi pose Fonoll. Tarden gairebé un any en fer-se bones.

OLIVES VERDES TRENCADES

Se trenquen les olives i es van tirant ràpidament a l'aigua. Després se va canviant l'aigua cada dia, això durant nou dies.

Al cap de 9 dies, s'agafe una eina, s'hi pose fonoll i aigua i s'hi tira sal en una quantitat variable segons l'aïna (la sal es desfà abans en un pot amb una mica d'aigua calenta). Al cap d'una setmana ja es poden menjar. Les olives trencades si no es mengen ràpid es fan toves; per això és millor anar-les trencant en poca quantitat -de les olives verdes senceres que haurem preparat prèviament.

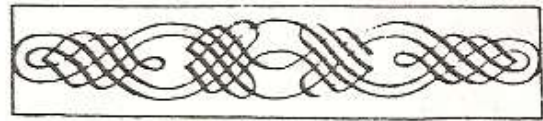
OLIVES NEGRES

Passats els nou dies, es posen a l'eina en sostres de sal i timó. Se tenen així nou dies més.

Després s'hi posa l'aigua, que les cobreixo.

Se fan molt aviat bones i queden molt dures. fetes així poden guardar-se igual un any com dos.

D. RUANA

DADIES METEOROLÒGIQUES

PLUJA

29 Setembre	30 l.
11 Octubre	2 l.

TEMPERATURES

Màxima 35°	7 Setembre
Mínima 10°	1 Octubre

EMILIO BAQUER

fruits secs

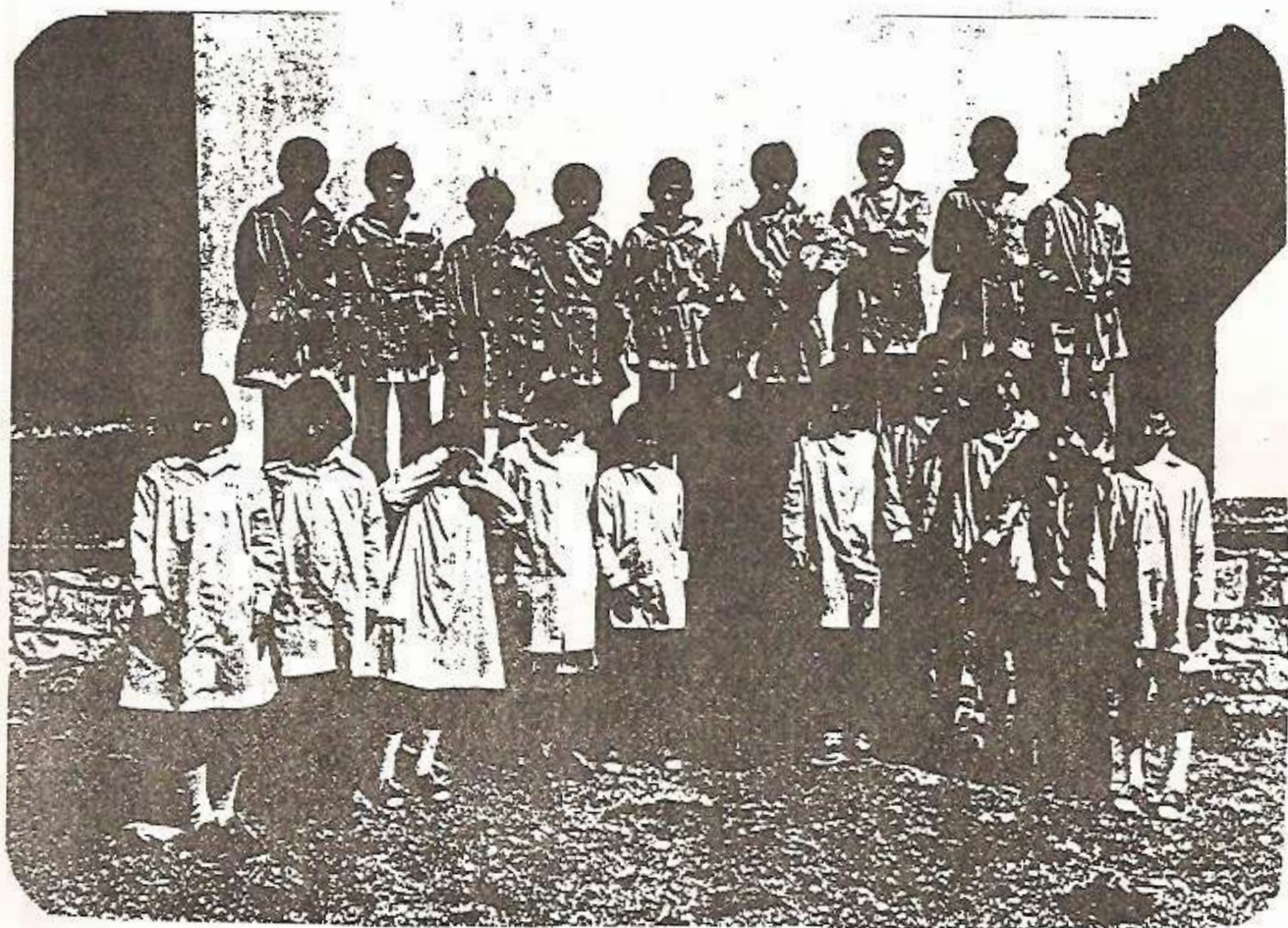
AVELLANES

Negreta	128
Comú Rendiment	127
Gra Negreta	335
Gra Comú	333
MERCAT:	Estacionat

AMETLLES

Comú	365
LLargueta	460
Marcona	490
Molla	365
MERCAT;	Fluix

TORNEM A ESCOLA

NOIS: Andreu de Mosca; Albert de Rac; Javier de Cabiell; Andreu de Jusepó; Javier de la Caballera; Jordi de Sàbria; Gatano de Carransa, Josep m^e de la Pea; Francisco del Po.

NOIES: Montse de la Janela; Carme de la Bibiana; Pili de Cabiell; Carme de Polilla; Carme dels Castellans; Carme del Llop; Anna de Carrillo Encarna de Sagasto; Núria de Tries; Isabel de Cabiell.

MESTRA: Alicia

